

MINISTERSTWO ROLNICTWA
i ROZWOJU WSI

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

INSTYTUT
EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI
ŻYWNOŚCIOWEJ

NR
18

RYNEK ŚRODKÓW PRODUKCJI I USŁUG DLA ROLNICTWA

stan i perspektywy

ISSN 1231-286X

**RAPORTY
RYNKOWE**

WRZESIEŃ 2000

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Rynek nawozów mineralnych – *A. Zalewski, J. Mieczkowski*
- III. Rynek pestycydów – *J. Mieczkowski, G. Skrzypczak*
- IV. Rynek maszyn rolniczych – *J. Pawlak*
- V. Rynek usług – *A. Klementowski*
- VI. Rynek energii – *J. Pawlak, A. Zalewski*
- VII. Rynek nasion – *T. Oleksiak*
- VIII. Kredyty – *A. Zalewski*

**Przy publikowaniu fragmentów raportu oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Raport przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel: 827-36-64

AUTORZY:

prof. dr hab. Aldon Zalewski

• IERiGŻ •

Tel.: (0 22) 827-24-00

dr Albin Klementowski

• IERiGŻ •

Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 420

dr inż. Tadeusz Oleksiak

• IHAR • Radzików

Tel.: (0 22) 725-44-83

dr inż. Jan Mieczkowski

• MRiRW •

Tel.: (0 22) 623-16-12

prof. dr hab. Jan Pawlak

• IBMER • Warszawa

Tel.: (0 22) 849-09-74

prof. dr hab. Grzegorz Skrzypczak

• AR • Poznań

Tel.: (0 61) 848-74-09

mgr Lucyna Mieszkowska

• IERiGŻ •

Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 595

Raport zatwierdziła w dniu 12.09.2000 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Marian Brzóska (sekretarz), Tadeusz Chrościcki, Eugeniusz Gorzelak, Teresa Jabłońska-Urbaniak, Wojciech Józwiak,
Ryszard Kreft, Ewa Król-Pol, Jan Małkowski, Krzysztof Materko, Bożena Nowicka, Roman Urban, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejny raport wydany będzie w marcu 2001 r.

W serii Raporty Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek pasz /8/ • październik 2000,
2. Rynek mięsa /19/ • październik 2000,
3. Rynek drobiu i jaj /18/ • październik 2000,
4. Rynek ziemniaka /18/ • październik 2000,
5. Rynek zbóż /19/ • październik 2000,
6. Rynek rzepaku /18/ • listopad 2000,
7. Rynek mleka /19/ • listopad 2000,
8. Rynek owoców i warzyw /17/ • listopad 2000,
9. Rynek cukru /18/ • grudzień 2000,
10. Popyt na żywność /1/ • grudzień 2000,
11. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /12/ • grudzień 2000,
12. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /19/ • marzec 2001,
13. Rynek ziemi rolniczej /4/ • czerwiec 2001.

POPYT NA ŻYWNOŚĆ

Od grudnia 2000 roku rozpoczynamy systematyczne publikowanie raportu dotyczącego wyłącznie popytu na żywność. Raport zawierał będzie dokładną informację o dotychczasowych i przewidywanych kierunkach rozwoju popytu na podstawowe grupy produktów spożywczych. Autorzy zaprezentują w nim szczegółową analizę aktualnego poziomu i struktury konsumpcji żywności w Polsce oraz determinujących ją czynników i uwarunkowań o charakterze makro- i mikroekonomicznym.

1. Rynek środków produkcji funkcjonował w trzech pierwszych miesiącach 2000 r. pod wpływem niekorzystnego układu cen, zmniejszenia się opłacalności i spadku produkcji oraz dalszego pogłębienia się dekonunktury w rolnictwie. Ograniczone zasoby i przychody finansowe rolników nie pozwoliły w tym okresie na niezbędne inwestycje modernizacyjne i restytucyjne oraz ograniczyły zakup środków obrotowych i usług.

Począwszy od drugiego kwartału stopniowo poprawiała się koniunktura w rolnictwie w następstwie wzrostu cen produktów rolnych, przy umiarkowanym wzroście cen środków produkcji i usług dla rolnictwa. Zmniejszenie podaży surowców rolniczych spowodowało odczuwalny wzrost cen produktów rolnych, czego pochodną była poprawa sytuacji dochodowej w rolnictwie. Wskaźnik nożyc cen stał się korzystny dla rolnictwa, a w konsekwencji wzrosła skłonność do inwestowania. Odwrócona została tendencja spadku liczby gospodarstw zaciągających kredyty na inwestycje i środki obrotowe.

Poprawa koniunktury wywołała większe zainteresowanie kredytem, w wyniku czego w wielu rejonach kraju występowały okresowe niedobory środków na dopłaty do kredytów preferencyjnych oraz wystąpiła konieczność zwiększenia tych środków.

Do czynników niekorzystnych obecnie dla rolnictwa zaliczyć należy: skutki suszy i powodzi w wielu rejonach kraju, znaczne podwyżki cen paliw ciekłych, wzrost cen usług, pasz treściwych oraz nawozów wapniowych. Ogólnie jednak stan koniunktury w rolnictwie jest znacznie lepszy niż był w tym samym okresie ubiegłego roku.

2. Zużycie nawozów mineralnych pod zbiory 2000 r. (według wstępnych wyników) wyniosło 86 kg NPK na 1 ha użytków rolnych i było o 1,6% niższe niż w 1999 r. Ogółem sprzedaż nawozów w 1999 r. w porównaniu do 1998 r. zmniejszyła się o 1,8%. Znacznie zmniejszyła się sprzedaż w grupie nawozów fosforowych (o 24,5%) i potasowych (o 32,0%), wzrosła natomiast sprzedaż nawozów azotowych

(o 8,3%). Na koniec 1999 r. wzrosły zapasy nawozów (o 10,4%).

Zużycie nawozów wapniowych obniżyło się o 0,8% i wyniosło 103,4 kg CaO na 1 ha użytków rolnych. Jest to najniższy poziom zużycia od 10 lat. Zmniejszenie wapnowania gleb jest wynikiem między innymi zmniejszenia dotacji do produkcji nawozów wapniowych, co powoduje w konsekwencji systematyczny i znaczny wzrost cen ich sprzedaży (w I półroczu 2000 r. wzrost o 37,7%). Ceny nawozów mineralnych w I półroczu br. wzrosły średnio o 5,5%, tj. na poziomie wskaźnika inflacji. Najwyższy wzrost cen wystąpił w nawozach azotowych (o 8,2%), w pozostałych grupach nawozów był niższy i wyniósł 3,8%. W dalszym ciągu utrzymywał się popyt na nawozy azotowe oraz inne najtańsze nawozy. Wzrost cen produktów rolnych (od maja br.) wpłynął na stopniową poprawę relacji cen zbóż do cen nawozów. W 1999 r. na zakup 1 kg NPK należało wydatkować średnio równowartość 3,3 kg pszenicy, na początku 2000 r. (od stycznia do kwietnia) 2,9 kg pszenicy a od maja br. 2,4 kg pszenicy. Poprawiły się również relacje cen nawozów mineralnych do cen żyta (z 5,1 kg w 1999 r. do 3,7 kg w 2000 r.) oraz do cen ziemniaków (z 5,6 kg w 1999 r. do 4,0 kg w 2000 r.). Pod zbiory 2001 r. przewiduje się nieznaczny wzrost zużycia nawozów mineralnych (o ponad 2%) oraz utrzymanie wapnowania gleb na dotychczasowym poziomie.

3. Pomimo występujących w br. anomalii pogodowych ocenia się, że nie wystąpiły znaczne odchylenia w nasileniu występowania chorób i szkodników roślin. Wyjątek stanowią szkodniki glebowe, w tym głównie rolnice, których liczny pojaw obserwowano w centralnej części Polski.

Brak chemicznej ochrony kłosów przy niesprzyjających warunkach pogodowych w okresie zbiorów zbóż, spowodował masowe wystąpienie czerni zbóż na terenie całego kraju. W wielu miejscowościach notowano 100% porażenia kłosów zbóż. Tak powszechne wystąpienie choroby ma negatywny wpływ w br. na jakość ziarna zbóż.

Na podstawie szacunków podaż środków ochrony roślin w br. wyniesie ok. 8500 ton w przeliczeniu na substancję biologicznie czynną, tj. na poziomie 1999 r. Stabilizacja cen środków ochrony roślin do cen niektórych produktów roślinnych wpłynęła na zahamowanie spadku zużycia środków ochrony roślin.

W I półroczu br. nadal podstawę zaopatrzenia rolnictwa stanowiły środki ochrony roślin z produkcji krajowej (72,7%). Import gotowych preparatów stanowił 27,3% i w porównaniu do roku ubiegłego wzrósł o 12,1%. W strukturze podaży środków ochrony roślin nastąpiły tylko nieznaczne zmiany. Powiększył się natomiast asortyment środków ochrony dodatkowo o 151 nowozarejestrowanych preparatów.

Ceny środków ochrony roślin w I półroczu 2000 r. wzrosły średnio o ok. 1%. Wzrost cen w okresie roku (od czerwca 1999 do czerwca 2000) wyniósł ok. 3%. Średni wzrost cen we wszystkich grupach środków ochrony roślin był podobny. Poprawie uległy relacje cen środków ochrony do cen otrzymywanych za pszenicę i rzepak, a pogorszyły się w przypadku ziemniaków. Nie uległy zmianie relacje cen preparatów do zwalczania agrofagów w uprawie buraków cukrowych.

4. W pierwszej połowie 2000 r. popyt na maszyny rolnicze był niższy niż w analogicznym okresie 1999 r. Sprzedaż ciągników zmniejszyła się o 59%, a kombajnów zbożowych o 17%.

Dynamika wzrostu cen zdecydowanej większości maszyn rolniczych była w okresie od czerwca 1999 r. do czerwca 2000 r. mniejsza od stopy inflacji. W niektórych przypadkach zanotowano nawet nieznaczne obniżki cen. Wzrost cen pozostałych maszyn mieścił się w przedziale od 1,8 do 13,3%. Wyższą od inflacji dynamikę wzrostu cen miały tylko 2 spośród 22 rodzajów maszyn objętych analizą.

W pierwszym półroczu 2000 r. wyraźnie niższa, w porównaniu do analogicznego okresu 1999 r., była produkcja ciągników (spadek o 26%), ła-

dowarek rolniczych uniwersalnych (spadek o 37%) i kosiarek polowych (spadek o 55%). Nastąpił bardzo duży regres produkcji dojarek bańkowych (aż o 98%), oraz opryskiwaczy polowych (o 84%). Z powodu niskiego popytu zawieszono produkcję kombajnów do zbioru ziemniaków. Nie nastąpiło też wznowienie produkcji maszyn do zbioru buraków cukrowych. Wzrosła natomiast produkcja kombajnów zbożowych (o 134%), pras do słomy i siana (o 44%), kultywatorów (o 43%), siewników nasion (o 6%) i parników węglowych (o 78%).

W końcu 2000 r. utrzyma się jeszcze niski poziom sprzedaży maszyn. Jednak stopniowa poprawa relacji cen i wyższa skłonność do zaciągania kredytów może spowodować w 2001 r. pewien wzrost popytu na maszyny rolnicze. Zwiększająca się konkurencja na rynku maszyn wpływa korzystnie na stabilizowanie cen. Nowoczesne maszyny o wysokim poziomie technicznym są nabywane przez niewielką liczbę najzamożniejszych producentów rolnych, natomiast mniej zamożni będą preferować sprzęt używany, pochodzący z krajowych gospodarstw oraz z importu.

5. W 2000 r. obniżył się popyt na usługi dla rolnictwa. Wartość usług rolniczych i transportowych nabytych przez rolników indywidualnych osiągnęła w 1999 r. około 1,5 mld zł i była realnie o 3% niższa w porównaniu z 1998 r. W pierwszym półroczu 2000 r. nastąpił dalszy spadek popytu. W br. przewiduje się około 3-5% regres popytu na usługi produkcyjne, w związku z utrzymaniem się trudnej sytuacji ekonomicznej gospodarstw chłopskich oraz spadkiem produkcji rolnej, spowodowanym klęskowymi warunkami meteorologicznymi (susze i powódzie).

Ceny usług rolniczych w pierwszym półroczu 2000 r. (w porównaniu z I połową ub. r.) wzrosły o 7,3%, o 2,8 p. p. poniżej wskaźnika inflacji. Najbardziej wzrosły ceny usług inseminacyjnych (o 16,2%), następnie transportowych (o 12,7%) i weterynaryjnych (o 10,9%), a najmniej maszynowych (o 5,0%). Wzrost cen usług w br. był niższy od wzrostu w 1999 r., gdy wyniósł 9,4%, przekraczając o 2,1 p. p. wskaźnik inflacji. W 2000 r. usługi wyraźnie potaniały w relacji do większości produktów rolniczych, a w efek-

cie zwiększyła się opłacalność ich nabywania.

W 1999 r. sieć zarejestrowanych placówek usługowych w rolnictwie wzrosła do około 18,5 tys. Nadal zwiększa się liczba zakładów usług maszynowych, transportowych i weterynaryjnych, maleje natomiast liczba punktów usług inseminacyjnych. Około 50% podaży usług świadczą rolnicy-usługodawcy, tworząc nieformalną sieć usługową.

6. Zużycie oleju napędowego w 1999 r. było o 2% wyższe aniżeli w 1998 r. Zmniejszyło się zapotrzebowanie na paliwa stałe o około 3%. Zużycie energii elektrycznej zmniejszyło się o ponad 3%. Zużycie gazu przewodowego wzrosło o 38%. Nakłady energii elektrycznej w przeliczeniu na hektar użytków rolnych są silnie zróżnicowane w układzie regionalnym. Ich wielkość mieści się w przedziale od 126 kWh/ha w województwie zachodniopomorskim do 650 kWh/ha w województwie małopolskim.

Dynamika cen paliw ciekłych pochodzących z przerobu ropy naftowej była w okresie od czerwca 1999 r. do czerwca 2000 r. wielokrotnie wyższa od stopy inflacji. Cena oleju napędowego wzrosła w tym czasie o 40%, zaś etyliny 94 – o ponad 48%. Wzrost ceny węgla kamiennego wyniósł 10,3% i był zbliżony do stopy inflacji. Cena energii elektrycznej zmieniła się od czerwca 1999 r. do czerwca 2000 r. o 10,7%.

Ceny węgla kamiennego, oleju napędowego i energii elektrycznej, wyrażone w kilogramach pszenicy, w czerwcu 2000 r. były niższe aniżeli przed rokiem. W niewielkim stopniu podrożała etylina 94 względem pszenicy. Węgiel kamienny i energia elektryczna potaniały w relacji do żywca wołowego, żywca wieprzowego oraz mleka. Natomiast w stosunku do tych produktów podrożały paliwa ciekłe pochodzące z przerobu ropy naftowej: olej napędowy i etylina.

7. Następuje stały wzrost liczby zarejestrowanych odmian roślin rolniczych. W 2000 r. w Rejestrze było 917 odmian roślin rolniczych i 1191 odmian warzyw. Znaczny jest udział odmian zagranicznych 31% dla odmian roślin rolniczych i 60% odmian warzyw oraz odmian traw.

Bieżący rok to trzeci z kolei rok

spadku produkcji kwalifikowanego materiału siewnego i sadzeniaków. W efekcie w stosunku do 1997 r. powierzchnia plantacji nasiennych roślin rolniczych zmniejszyła się o 36,5% a plantacji warzyw o 37,7%.

W największym stopniu zmniejszyła się powierzchnia plantacji nasiennych zbóż ozimych. W porównaniu do 1999 r. powierzchnia plantacji nasiennych żyta zmalała o 44%, a pszenicy o 27,8%. Dane dotyczące zbóż jarych pozwalają mieć nadzieję na odwrócenie tego niekorzystnego trendu – zahamowany został spadek zasiewów nasiennych jęczmienia, a w przypadku owsa nastąpił wyraźny wzrost powierzchni (30%). Podobnie jak w latach poprzednich w dalszym ciągu zmniejszała się powierzchnia plantacji nasiennych strączkowych (tylko w ciągu ostatnich trzech lat o 54%) i ziemniaków. Z korzystnych zmian należy odnotować zahamowanie spadku zasiewów nasiennych motylkowych drobnonasiennych i wyraźny wzrost powierzchni zasiewów kukurydzy i traw.

Tendencje spadkowe znajdują także potwierdzenie w wynikach oceny laboratoryjnej nasion i oceny weryfikacyjnej ziemniaków. W porównaniu do ubiegłego roku masa zakwalifikowanych nasion zmniejszyła się o około 20%. Zmalała też powierzchnia zakwalifikowanych sadzeniaków z 9 tys. do 6,2 tys. ha. Największy spadek masy zakwalifikowanych nasion dotyczył żyta i strączkowych.

Sprzedaż nasion zbóż jarych w pierwszym półroczu br. zmniejszyła się w stosunku do zeszłego roku o blisko 30%. Jeszcze silniejszy był analogiczny spadek sprzedaży sadzeniaków. Wzrosły ceny nasion zbóż i sadzeniaków, ceny pozostałych roślin rolniczych zmieniły się w niewielkim stopniu.

Generalnie niekorzystny jest bilans handlu zagranicznego. Import zdecydowanie przewyższa eksport.

8. W 2000 r. na dopłaty do kredytów preferencyjnych przewidziane zostały środki w wysokości 378 mln zł. Kredyty udzielane są przez 24 banki. Maksymalna kwota preferencyjnego kredytu na zakup rzeczowych środków do produkcji rolnej wynosi równowartość 10 dt żyta, tj. 291,10 zł

na 1 ha użytków rolnych. Oprocentowanie kredytów dla rolników wynosi 8,6% w skali roku. W 2000 r. kontynuowane będą przez ARiMR dopłaty do oprocentowania kredytów inwestycyjnych. Zakres rzeczowy stosowanych dopłat został utrzymany. Środki na dopłaty do tych kredytów w łącznej kwocie 1,3 mld zł pozwolą na uruchomienie w br. następnym kredy-

tów inwestycyjnych na poziomie wyższym niż w roku ubiegłym.

Zwiększone zostały maksymalne kwoty kredytów inwestycyjnych dla rolników na wspomaganie rozwoju rolnictwa, przemysłu rolno-spożywczego, a także przedsięwzięć mających na celu dostosowanie jakości produktów żywnościowych do standardów obowiązujących w Unii Euro-

pejskiej. Na obszarach dotkniętych klęską uruchomione zostały kredyty „klęskowe”, zarówno obrotowe jak i inwestycyjne. Kredyty obrotowe udzielane są na zakup rzeczowych środków obrotowych do produkcji rolnej na okres 24 miesięcy. Kredyty inwestycyjne udzielane są na okres 8 lat. Oprocentowanie kredytów „klęskowych” dla kredytobiorców wynosi 5,375% w skali roku.

SUMMARY

---

1. Unfavourable price developments, decreasing profitability and declining production leading to deterioration in overall situation in agriculture shaped the market of agricultural inputs during the first three months of the year 2000. Limited resources and revenues of farmers did not allow for necessary investments as regards modernisation and maintenance and restricted the purchases of current inputs and services.

Since the beginning of the second quarter of this year a gradual improvement in the situation of agricultural sector has been observed. It has been caused by increase in the prices of agricultural products, accompanied by a moderate increase in the prices of agricultural inputs and services. Decline in supply of agricultural products resulted in noticeable increase in the prices, which led to an improvement in agricultural incomes. The price scissors ratio became favourable for the farmers, which was followed by the increase in the propensity to invest. The number of farms with taken loans for investments and current inputs increased.

The improvement in the situation of farmers induced increase in external sources of capital. Therefore temporary shortages of the capital channelled to cover the gap between the gap between market interest rate and preferential ones were observed in many regions.

The outcomes of the draught and flood faced by many regions, remarkable increases in the prices of liquid fuel, services, concentrate feed and calcium fertilisers are the factors negatively affecting agricultural sector at present. In spite of that overall situation of agriculture is considered considerably better than in the relevant period of the previous year.

2. According to available information mineral fertiliser use under the 2000 crops totalled 86 kg of NPK per 1 hectare of agricultural land and was 1,6% lower than recorded in 1999. As compared to 1998 total fertiliser sells in 1999 declined by 1,8%. A remarkable decline was observed

in the sales of potassium and phosphate fertilisers (respectively 32,0 and 24,5%). The sales of nitrogen fertilisers increased by 8,3%. Carryover fertiliser stock at the end of 1999 increased by 10,4%.

The use of lime declined by 0,8% to 103,4 kg NPK per 1 hectare of agricultural land, which is the lowest level since 10 years. The decrease in the use of lime results from among the others a decline in the scope of production subsidies and thus remarkable increase in its prices – 37,7% in the first half of 2000. The prices of other mineral fertilisers over the same period increased by 5,5% i.e. at the rate of CPI. The highest increase concerned nitrogen fertilisers (8,2%). As regards other kinds of fertilisers it averaged 3,8%. The growth of agricultural produce prices observed since May 2000 induced a gradual improvement of price relations between grains and fertilisers. While in 1999 it was necessary to spend in average an equivalent of 3,3 kg wheat, at the beginning of 2000 (over the period of January – April) it was at 2,9 kg of wheat and 2,4 kg in May 2000. The price relations between rye and mineral fertilisers (from 5,1 kg rye in 1999 to 3,7 kg in 2000) and, potatoes and mineral fertilisers (respectively from 5,6 to 4,0 kg of potatoes) also improve. A slight increase (by 2%) in the use of mineral fertilisers under the harvest in the year 2001 is forecast. The use of lime is to remain unchanged.

3. In spite of strong weather fluctuation persisting in the current season as regards pest and weed control none of significant changes were observed with the only exception for soil pests (mainly noctuid moth) which stroke central regions of Poland.

Unfavourable weather condition during the harvest combined with the lack of chemical protection of ears led to a common stroke of fungi infection over the whole country. In many region almost 100% of the plants were infected. Such scale of the infection has a negative impact on the quality of harvested grain.

The supply of chemicals for plant protection in the year 2000 is estimated

at 8500 tons in terms of an active ingredient, i.e. the level recorded in 1999. Stabilisation of the prices of selected chemicals prevented from further decline in the scale of chemical plant control.

In the first half of the current year the chemicals produced domestically were the basis for the supply of agriculture. They contributed 72,7% of total supply. Imported chemicals concerned 27,3% of total supply versus 12,1% in the previous year. There were only minor changes observed in the structure of total chemical supply. The range of chemicals has widened by 151 that were newly authorised this year.

The prices of chemicals increased in average by 1% over the first half of the year 2000. The increase in their prices on a year to year basis (June 1999/June 2000) amounted to 3%. Average increase in all the groups of chemicals was of comparable rate. The price relations between chemicals and wheat and rapeseed improved and those of potatoes deteriorated. The relations reminded unchanged in case of sugar beet.

4. The demand for agricultural machinery over the first half of the current year was recorded lower as compared to the relevant period of 1999. The sales of tractors and grain harvesters declined by respectively 59 and 17%.

Over the period of June 1999 – June 2000 the rate of price increases as regards the majority of agricultural machinery was below the inflation rate. In selected cases there were the prices were even considerably reduced. The increase of the other machinery prices fitted between 1,8 and 13,3%. Only in case of two machines out of 22 concerned in the analysis the growth rate of the prices exceeded the inflation rate.

The production of tractors was remarkably lower in the first half of the current year (by 26%) than a year ago. Even greater decline concerned the production of multifunctional lifters (by 37%), field grass cutters (by

55%). A drastic decline was observed in case of field sprayer production (84%) and container milking machines production (98%). Due to low level of demand the production of potato harvesters was abolished. The production of sugar beet harvesters was not re-started. On the other hand the production of grain harvesters increased by 134%, hay and straw presses by 44%, cultivators by 43%, seed machines by 6% and coal heaters by 78%.

Low level of agricultural machinery sales is to remain by the end of the year 2000. A gradual improvement in relative prices and higher propensity to take loans may cause some increase in demand for agricultural machinery in the year 2001. Growing competition in the market of agricultural machinery will lead to the stabilisation in their prices. Modern machinery with high-tech equipment has a very limited group of potential customers (the reaches agricultural producers). On the other hand poorer producers will prefer to purchase second-hand domestic or imported machinery.

5. The level of demand for agricultural services in the year 2000 declined. The value of agricultural and transport services purchased by Polish farmers in 1999 reached 1,5 bill PLN and in real terms was lower by 3% as compared to 1998. In the first half of the year 2000 the demand fell further in this respect. Due to difficult financial situation of the producers and caused by the weather decline in agricultural production the demand for agricultural and transport services is forecast to decline further by some 3-5% by the end of the current year.

The prices of agricultural services in the first half of the year 2000 increased by 7,3% as compared to the first half of 1999, i.e. 2,8 percentage points below the inflation rate. The highest increase concerned the prices of insemination (16,2%), transportation (12,7%), vet services (10,9%) and finally machinery services (5,0%). The relevant increase in 1999 totalled 9,4% and exceeded by 2,4 percentage points the inflation rate relevant for that year. The service prices in relation to the prices of majority of agricultural products remarkably decline.

In 1999 the network of registered service units in agriculture increased to about 18,5 thousand. The number of the units providing machinery and transport services keeps growing, while the number of insemination points declines. About 50% of provided services come from the farmers creating an informal service network.

6. The use of diesel fuel in 1999 increased by 2% in comparison with 1998. The demand for solid fuel declined by 3%. The electricity use declined by 3%. The use of butane increased by 38%. The level of electricity used per 1 hectare of agricultural land varied strongly according to the region of the country – from 126 kWh in the province of Zachodniopomorskie to 650 kWh in the province of Małopolskie.

The increase rate of liquid fuel coming from petroleum processing was several times higher than the inflation rate in the period of June 1999 – June 2000. The price of diesel fuel 94-octane gasoline increased over that period by 40 and 48% respectively. The increase of black coal price (10,3%) was close to the inflation rate. The price of electricity reminded unchanged since June 1999.

In June 2000 the prices of black coal, diesel fuel and electricity in terms of kg of wheat were lower than a year ago. A slight increase in relative price of 94-octane gasoline occurred over the same period. Black coal and electricity became cheaper in relation to beef, pork and milk. On the other hand liquid fuel (diesel fuel and gasoline) got relatively more expensive.

7. The number of registered agricultural plant varieties is constantly growing. In the year 2000 there were 917 varieties of agricultural plants and 1191 varieties of vegetables listed in the Register. The share of foreign varieties amounted to 31% for overall group of agricultural plant varieties and 60% for vegetables and grasses.

The production of certified seed material and potatoes has been falling since three years. Therefore the area of certified seed plantings declined over that period by 36,5% in ca-

se of agricultural plants and by 37,7% in case of vegetables.

The deepest decline concerned the production of certified winter grain seeds. The area of wheat declined by 44% and the area of rye by 27,8% as compared to 1999. The data concerning spring grain allow for hoping that this tendency can be hampered and reversed. The decline of the area of certified seed production was hampered in case of barley and the area even increased by 30% in case of oats. Similarly to the previous seasons the area of certified production of legume seeds (by 54% over last 3 years) and potatoes has been shrinking. The area of certified production of trefoil, maize and field grasses stopped declining.

These downward tendencies are reflected in the results of laboratory assessment and verification of seeds and potatoes. The volume of qualified seeds declined by 20% as compared to the previous year. The area of qualified potato seed plantations declined from 9,0 to 6,2 thousand ha. The highest rate of the volume decline concerned rye and legumes.

In the first half of 2000 the sales of spring grain seeds declined by 30% in comparison with the first half of 1999. The decline in potato seed sales was even greater. The prices of grain and potato seeds were more significant than those of other plants.

Overall balance of foreign trade in this respect is negative. Imports significantly exceed exports.

8. The subsidies to preferential credit allocated for the year 2000 amount to 378 mill PLN. There are 24 banks throughout the country that are entitled to grant the farmers with such credits. The upper level of preferential credit for the purchase of agricultural inputs concerns an equivalent of 10 DT of rye (291,10 PLN) per 1 hectare of agricultural land. The interest rate charged on preferential credits is set at 8,6% per annum. The payments to investment credit channelled through the Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture (ARMA) are to be sustained with the same range in the year 2000. The allocation of 1,3 bill PLN shall allow for granting new investment credits at the level that would be higher than in 1999.

The upper limit for investment credits aimed at the development of agriculture, agri-food industry and adjustment of quality standards to the EU requirements has been enlarged. The

regions which faced disastrous weather conditions were granted with as well „disaster credits” as other credits for the purchase of agricultural inputs and investments. The repay-

ment period in this case is fixed at 24 months for short term credits and 8 years for investment credits. Both credit lines are granted at the interest rate of 5,375 % per annum.